

Seixanta(ALDC, VIII, 1966. *Seixanta*)

El cardinal que designa “sis vegades deu, cinquanta-nou més un” (*DIEC*) s’expressava en llat. cl. amb *SEXAGINTA*, convertit en llat. vg. en *SEXANTA*, origen del cat. *seixanta*, oc. *seissanta*, it. *sessanta*, fr. *soixante*, amb un segment final que contrasta amb el cast. i gall. *sesenta*, port. *sessenta*, com passa amb els altres cardinals d’estructura semblant (*setanta*, *vuitanta*, *noranta*).

Seixanta (doc. s. XIV) deu la palatal a partir de la vocalització del grup *-ks-* > [js] > [jʃ], [ʃ], és a dir, de *SEXANTA* > **seisanta* > *se[jʃ]anta*, *se[ʃ]anta*; aquesta darrera forma es troba en eiv., men. i localitats del cat. central i nord-occ. acompanyada de *xeixanta* (doc. s. XIV), amb palatal inicial assimilada a la següent, i de *sixanta* (doc. s. XV), que presenta un tancament de *e* en *i* per assimilació a la consonant palatal següent, forma estesa especialment pel cat. occ., però el fet de tenir en poblacions contigües la var. *xixanta* (s. XVI),

amb la *s* assimilada a la palatal, fa pensar si es tracta d’una dissimilació de palatals ([ʃ]i[ʃ]anta > [s]i[ʃ]anta).

Sessenta, var. ribagorçana, és un manlleu a l’arag., i, interferida amb *seixanta*, *sixanta*, ha generat *sessanta* i *sissanta* 118, 154.

Des d’una perspectiva geolingüística, el tipus *sixanta/xixanta* és predominant, mentre que el tipus *seixanta/xeixanta*, sense canvi vocàlic, es manté, minoritari, a punts de la costa principatina, del ribagorçà i pallarès, eiv. i part del men. En el cas del bal., cal notar que la forma suposadament arcaica es manté en els parlars d’aquestes dues illes, enfront del mallorquí, que, substituint *seixanta* (Figuera, 1840) per *sixanta/xixanta*, s’ha mostrat més innovador.

Seixanta és l’únic mot normatiu des del *DOrt*, 1917.

